MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
NOEL CUSCHIERI

Seduta tas-27 ta' April, 2006

Citazzjoni Numru. 10/2005

Kawza fil-lista: 21

AB
vs
C D mart AB minnu legalment separata.

Il-Qorti,

Rat l-att tac-citazzjoni li permezz tieghu l-attur ippremetta u talab hekk:

Peress illi l-kontendenti kienu nghaqdu fiz-zwieg nhar it-30 ta' Marzu tas-sena elf disa mija u sebgha u dighin (1997) skond ma kif jirrizulta mill-anness certifikat taz-zwieg hawn mehmuz markat Dok A;

Peress illi minn dan iz-zwieg il-kontendenti ma kellhomx tfal;

Peress illi l-istess kontendenti kienu sseparaw legalment minn ma xulxin in forza ta' kuntratt pubbliku atti Nutar Dottor Remigio Zammit Pace datat tlieta u ghoxrin ta' Lulju tas-sena elfejn u tnejn (2002) kopja ta' liema qed jigi hawn anness markat Dok B u dana wara li kienu ilhom separate de facto minn ma xulxin ghal diversi xhur;

U peress illi l-kontendenti kienu dahlu ghal dan iz-zwieg minghajr ebda preparazzjoni serja ta' xejn u difatti minn l-ghada tat-tieg huma baqghu jghixu hajja kompletament indipendenti minn xulxin tant li qatt ma kienet tezisti relazzjoni veritjiera ta' koppja mizzewga u kienu jitrattaw u jikkomportaw ruhhom fil-konfront ta' xulxin b'mod legger u kawzali aktar qishom semplici hbieb;

U peress illi mill-bidu nett taz-zwieg, il-konvenuta bdiet tinsisti li ma tridx ikollha tfal fiz-zwieg taghhom;
U peress illi l-konvenuta qatt ma kkomportat ruhha bhala mara mizzewga fil-konfront ta' l-attur tant li baqghet tagixxi bhallikieku kienet ghadha xebba;

U peress illi l-konvenuta qatt ma kellha l-intenzjoni li tibqa fidila lejn zewgha tul hajjitha u anqas qieset ir-rabta ta' bejniethom bhala dejjiema tant li ma l-icken intopp li nqala bejniethom, hija mill-ewwel irrikorriet ghas-separazzjoni minghajr ebda konsiderazzjoni ta' xejn u dahlet f'relazzjoni ma haddiehor;

U peress illi ghalhekk il-kunsens taz-zewg partijiet jew min minnhom fil-mument taz-zwieg kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anomalija psikologika serja li taghmilha mpossibli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg u dana ai termini tal-artikoli 19(1) (d) Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta;

Peress illi inoltre l-kunsens taz-zewg kontendenti jew min minnhom kien fil-mument taz-zwieg ivvizjat stante li nkiseb bl-eskluzjoni posittiva taz-zwieg innifsu jew ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja

mizzewga jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg u dana ai termini tal-artikolu 19 (1) (f) Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta;

Peress illi ghalhekk iz-zwieg ikkontrattat bejn il-kontendenti fit-30 ta' Marzu tas-sena 1997 huwa null u bla effett fil-ligi;

Tghid ghalhekk l-istess konvenuta ghaliex m'ghandhiex dina l-Onorabbli Qorti ghar-ragunijiet fuq premessi:-

1. Tiddikjara u tiddeciedi illi z-zwieg ikkontrattat mill-kontendenti fit-30 ta' Marzu 1997 huwa null u bla ebda effett legali u taghti dawk il-provvedimenti kollha mehtiega illi jkunu opportuni f'dan ir-rigward;

Bl-ispejjes kontra l-konvenuta li minn issa qed tigi ngunta personalment biex tidher ghas-subizzjoni.

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenuta li biha eccepiet:

1. Illi l-eccipjenti taqbel li z-zwieg iccelebrat bejn il-kontendenti fit-tletin (30) ta' Marzu tas-sena elf disa' mija u sebgha u disghin (1997) huwa null u bla effett skond il-ligi, u dan unikament billi l-kunsens tal-kontendenti ghal dan iz-zwieg kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha, kif ukoll billi l-kunsens tal-istess partijiet kien vizzjat peress li nkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu jew ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga.

2. Illi l-esponenti qatt ma batiet minn xi anomalija psikologika, serja jew xort' ohra, li ghamlitha mpossibli ghaliha li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg, u lanas huwa minnu li hi ma kelliex l-intenzjoni li tibqa' fidila lejn zewgha tul hajjitha, jew li lanqas qieset ir-rabta taz-zwieg bhala dejjiema.

3. Illi ghaldaqstant l-eccipjenti m'ghandiex tbati wahedha l-ispejjez ta' din l-istanza.

Rat id-dikjarazzjonijiet guramentati tal-partijiet u l-listi tax-xhieda;

Rat l-atti kollha tal-kawza;

Semghet provi bil-gurament;

Ikkunsidrat;

Illi permezz ta’ l-azzjoni odjerna l-attur qed jitlob minn din il-Qorti dikjarazzjoni gudizzjarja fis-sens li z-zwieg tieghu mal-konvenuta kkuntrattat fit-30 ta’ Marzu 1997 huwa null fil-ligi in bazi ghal dak kontemplat fil-paragrafi [d] u [f] tal-Artikolu 19[1] tal-Kap.255.

Minn naha taghha l-konvenuta eccepiet li hi taqbel li z-zwieg ma’ l-attur huwa null minhabba l-l-kunsens taghhom kien ivvizjat rizultat ta’ difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju u eskluzjoni posittiva fit-termini tal-paragrafi citati; izda cahdet li hi qatt batiet minn xi anomalija psikologika fit-termini tat-tieni parti tal-paragrafu [d], jew li hi ma kellhiex l-intenzjoni li tkun fidila lejn zewgha jew li ma kienitx tqis ir-rabta taz-zwieg taghha bhala wahda permanenti.

Kwadru tal-fatti

Mill-kumpless tal-provi ddelinea ruhu s-segwenti kwadru tal-fatti. Illi l-partijiet, li kienu jahdmu fl-istess generu ta’ xoghol, izzewgu fit-30 ta’ Marzu 1997 wara li kienu ilhom johrogu flimkien ghal circa tlett snin. Dak iz-zmien il-partijet kellhom eta’ ta’ 25 sena. Wara z-zwieg damu jghixu flimkien 3 snin u nofs, il-partijiet iffirmaw kuntratt ta’ separazzjoni personali fit-23 ta’ Lulju 2002. Minn dan iz-zwieg ma twieldux tfal.

Il-partijiet isostnu li huma kienu zzewwgu peress li hbiebhom kienu qed jizzewwgu, u dan kien il-“pass naturali li ahna naghmlu hekk ukoll”[1] L-attur jsostni wkoll li, ghalkemm dawna kienu jghixu that l-istess saqaf u jorqdu fl-istess sodda u jaghmlu l-att konjugali flimkien,

[1] Fol.40

ma kienitx tezisti hajja matrimonjali bejniethom u kull wiehed ifendi ghar-rasu. Huwa jddeskrivi r-relazzjoni tieghu mal-konvenuta bhala wahda ta' hbiberija, u xejn aktar. Jghid ukoll li "Fil-bidu ma ridnix tfal assolutament …."[2]

Il-konvenuta minn naha taghha, ghalkemm qablet ma' l-attur dwar in-natura tar-relazzjoni taghhom wara z-zwieg tispjega dwar it-tfal li hi ma kellhiex l-intenzjoni li jkolla tfal "Fil-bidu ghax ikun il-perijodu dak iz-zmien sakemm tissetilja, imma meta rajt l-affarijiet li ma kienux daqshekk komdi, ta' koppja mizzewga, hassejt [li] ma kienx hemm skop…… li konna ghidna speci li ma jkollnix tfal ghall-ewwel sakemm nissetiljaw"[3] Hija cahdet l-allegazzjoni li hi kienet insistiet li ma rieditx tfal.[4]

Konsiderazzjonijiet tal-Qorti

Il-Qorti semghet lill-partijiet jiddeponu, u tosserva li partijiet mix-xhieda taghhom, partikolarment f'dik ta' l-attur, mhijex veritiera, u l-Qorti ma tatx affidament f' dan ir-rigward. B'mod partikolari l-Qorti ma tikkonsiderax veritera l-allegazzjoni taz-zewg partijiet li, ghalkemm dawn kienu jghixu flimkien kif fuq indikat, dawna kienu jikkunsidraw lil xulxin bhala hbieb u xejn aktar. Inoltre, ma rrizutlatx provata l-allegazzjoni li l-konvenuta ma kienitx riedet tfal miz-zwieg, anzi l-provi juru l-kuntrarju, fis-sens li kien hemm ftehim bejn il-koppja li ma jkollomx tfal fil-bidu sakemm jissetiljaw.

Il-Qorti tosserva in propositu li l-kuncett ta' l-esklusjoni posittiva ta' tfal fiz-zwieg huwa wiehed totalment differenti, anzi huwa dijametrikalment oppost ghall-kuncett tal-ippjanar taz-zmien meta l-att konjugali jsir bi skop ta' prokreazzjoni tat-tfal – wiehed jeskludi lill-iehor, ghax jew teskludi kompletament il-prokreazzjoni tat-tfal, jew tipprospetta li jkollok it-tfal fil-futur u tippjana z-zmien tal-koncepiment, naturalment safejn dan huwa normalment possibbli.

---

[2] Fol.42
[3] Fol.52 u 54
[4] Fol.55

Il-premess jimmilita’ kontra l-kawzali bazata fuq il-paragrafu [f] tal-Artikolu precitat. In propositu gie osservat in vena legali li s-simulazzjoni tiehu l-forma ta’ dak li fid-duttrina civili hu deskritt bhala *colorem habens substantiam vero nullam* li b’ konsegwenza jirrendi l-kuntratt bhala interament fittizju. Jkun hemm simulazzjoni f’ kuntratt taz-zwieg meta fil-mument ta’ l-ghoti tal-kunsens matrimonjali, parti jew it-tnejn, esternament turi li qed taghti l-kunsens matrimonjali, izda internament u b’ att pozittiv tal-volonta’ taghha tkun qed tichad il-kunsens ghal dak iz-zwieg [simulazzjoni totali] jew tkun qed teskludi xi element jew proprjeta’ essenzjali ghaz-zwieg [simulazzjoni parzjali] *[PA Muscat vs Borg Grech – 14.08.1995; Alfred Tonna vs Maria Tonna – 31.01.1996] [PA Brigitte Veneziano Broccia vs Avk.Dr.Joseph Sammut noe deciza 9.12.2002].* Il-principju jibqa’ dak sancit fl-Art.981[2] tal-Kap.16, jgifieri li l-ghemil doluz ma jistax ikun prezunt, imma ghandu jigi ppruvat.

Fil-kaz odjern il-provi prodotti mhumiex sufficjenti biex jintegraw dan il-*caput nullitatis*. Ma rrizultax sodisfacentement provat li fil-mument tal-ghoti tal-kunsens, il-partijiet jew wahda minnhom, eskludiet xi obbligu jew dritt essenzjal ghall-hajja matrimonjali, inkluz l-att konjugali. Ghalhekk din il-kawzali ma treggix.

Illi rigward it-tieni kawzali bazata fuq id-dispost tal-paragrafu [d] gie osservat fil-kawza *“App.C. Joseph Spiteri vs George Spiteri [*Vol.LXXXV.II.81]* illi: “Jinsab assodat fil-gurisprudenza li jkun hemm difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju kemm-il darba jirrizulta li, fil-mument ta’ l-ghoti tal-kunsens, parti jew ohra, tkun priva b’ mod sostanzjali, ossia “gravi”, minn dik il-fakolta’ kritiko–estimattiva jew kritiko-valutattiva dwar l-oggett tal-kunsens taz-zwieg; jew minn dik il-maturita’ affettiva li hija presuppost ghal ghazla libera dwar l-imsemmi oggett. Ghalhekk difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju mhux semplicement nuqqas ta’ hsieb, jew nuqqas ta’ riflessjoni; anqas ma jfisser li wiehed jaghmel ghazliet jew jiehu decizzjonijiet zbaljati [infatti decizjoni jew ghazla zbaljata hi perfettamet kompatibbli ma’ diskrezzjoni ta’ gudizzju – *PA [21.11.1995] Emanuel Camilleri vs Carmen Camilleri*]

"Li parti fiz-zwieg ma tkunx fehmet sufficjentement, fis-sens li ma tkunx hasbet bizzejjed jew ma tkun irrflettiet bizzejjed fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tal-hajja mizzewga ma jammontax necessarjament ghal difett [serju] ta' diskrezzjoni ta' gudizzju *[PA Selina Maria Vella Haber vs Joseph Gatt – 15.4.1996]*

Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju kif ravvizat fl-artikolu 19[1][d] irid ikun hemm l-inkapacita' psikika [mhux necessarjament anomalija psikologika fis-sens mediku/psikjatriku] jew kostituzzjonali li wiehed jagharaf u jirrifletti u li jiddecidi liberament fuq l-oggett tal-kunsens matrimonjali"

Izda la decizjoni zbaljata u lanqas kull stat ta' immaturita' ma huma sufficjenti sabiex jintegraw din il-caput nullitatis. Illi ma hemmx bzonn li parti jkollha xi livell gholi ta' maturita' jew edukazzjoni, izda ta' l-anqas il-livell irid ikun tali li dik l-istess parti tkun kapaci taghmel valutazzjoni shiha, ponderata u libera dwar iz-zwieg u dwar id-drittijiet u dmirijiet essenzjali taz-zwieg *[PA Melanie Borg Cardona vs Joseph Borg deciza 29.10.2003]*

Il-premess, applikat ghall-fatti tal-kaz in disamina, iwassal ghall-konkluzjoni li din il-kawzali ma tinsabx sostnuta mill-provi. Ma jirrizultax provat li qabel iz-zwieg u senjatament, fil-mument tal-ghoti tal-kunsens l-attur jew il-konvenuta kienu inkapacitati minn difett serju ta' diskrezzjoni fit-termini tal-artikolu precitat.

Illi f' dan il-kaz jidher li wara z-zwieg ir-relazzjoni bejn il-partijiet zviluppat diffikultajiet li wassluhom ghal separazzjoni personali, diffikultajiet probabbilment dovuti minhabba nkompatibilita' ta' karattru u impenn zejjed da parti tat-tnejn fuq ix-xoghol, izda dawn il-fattur ma jwasslux ghall-annullament ta' zwieg li fil-mument li kien celebrat kien zwieg validu ghall-finijiet u effetti kollha tal-ligi.

F' dan ir-rigward, hija applikabbli ghal kaz l-osservazzjoni maghmula minn din il-Qorti fil-kawza *PA Marita Schembri*

vs Emanuel Schembri deciza 9.04.2003 fis-sens li ghandha issir distinzjoni cara bejn zwieg li jfalli minhabba cirkostanzi li jirrizutaw [jizviluppaw] waqt iz-zwieg, u zwieg li jfalli ghax xi wiehed mill-partijiet minn qabel ma ta l-kunsens tieghu, kien gja mentalment dispost li ma jottemperax ruhu ma xi wahda jew aktar mill-obbligi matrimonjali. Fl-ewwel ipotesi hemm ir-ragunijiet li jaghtu lok ghal separazzjoni , u fit-tieni ipotesi hemm l-estremi ta' l-annullament. Fil-kaz odjern ma jirrizultawx l-estremi tal-annullament.

Illi rigward il-kawzali bazata fuq it-tieni parti tal-paragrafu [d], jigi osservat li ma ngabet ebda xintilla ta' prova f' dan ir-rigward, u ghalhekk l-allegazzjoni da parti ta' l-attur li fil-mument tal-ghoti tal-kunsens il-partijiet, jew parti, kienu qed ibatu minn anomalija psikologika fit-termini tal-ligi, lampantament ma treggix.

In fine hija opportuna l-osservazzjoni li "Iz-zwieg huwa wiehed mill-kuntratti l-aktar essenzjali ghas-socjeta' u bla dubju ta' xejn huwa ta' ordni pubbliku li l-Qorti trid tersaq lejh bl-akbar rispett, ukoll jekk hija sejra thares lejh mill-punto di vista civili biss." Dan bl-iskop li ma jigix annullat zwieg fuq ix-xewqa tal-parti jew partijiet, izda kif hekk inhu xieraq fuq is-serjeta' u l-bazi tar-rekwiziti legali. Ghalhekk jekk l-ghazla singolari jew kongunta tal-partijiet kienet zbaljata, dan m' ghandux iwassal sal punt li z-zwieg jisthoqqlu li jkun annullat. Mod iehor dan il-kuntratt hekk serju, ghax maghmul skond il-ligi u li jikkostitwixxi l-ligi ta' bejniethom [kif hekk jesprimi l-Art.992] jigi stultifikat u rez insinifikanti. Kapaci wkoll jservi ta' pretest ghal kull min iz-zwieg tieghu ma jirnexxiex biex jannulla kuntratt li jisthoqlu invece jibqa' fis-sehh. *[App.C Carmel D vs Pauline D – 28.07.1987, citata b' approvazzjoni PA[PS] Christine Ellul vs Brian Ellul – 21.10.2002 u PA[PS] Chritine Ellul vs Brian Ellul – 21.10.2002]*

Dan premess u kkunsidrat, il-Qorti hija tal-fehma li t-talba attrici mhix gustifikata la fil-fatt u fid-dritt, u ghalhekk ma timmeritax li tigi milqugha.

Decide

Ghal dawn il-motivi tiddecidi billi tichad it-talba attrici, bl-ispejjez.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------